

Országjelentés az ökológiai ————— 2022
mezőgazdaságról

MAGYARORSZÁG

Jelentés az ökológiai
mezőgazdaság és
ipar helyzetéről
Magyarországon

Gefördert durch

Bundesministerium
für Ernährung
und Landwirtschaft

BUNDESPROGRAMM
ÖKOLOGISCHER LANDBAU

aufgrund eines Beschlusses des Deutschen Bundestages

EKOconnect

Impresszum

Szerkesztő

Joachim Lenz,
Claudia Neumannn

EkoConnect e.V.
Schützengasse 16
01067 Dresden
www.ekoconnect.org

Szerző

Molnár Mariann

Lektorálás

EkoConnect e.V.

Tördelés

www.whateverworks.biz

Támogatta:

a német Bundestag határozata alapján

Jogi nyilatkozat

A jelentés a Német Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Minisztérium **28210E001** számú program keretében készült.

Ez az országjelentés a szervezet legjobb tudása és meggyőződése alapján készült. A közölt adatok és információk pontosságáért azonban a szervezet nem tud garanciát vállalni.

Tartalomjegyzék

A	Tények és adatok	3
	Ország	
	Klíma és talaj	
	Mezőgazdaság	
	Főbb adatok	
B	A bioszektor Magyarországon	7
	Rövid történet	
	Ellenőrző szervek	
	Kutatás és képzés	
C	A bio növénytermesztés és állattenyésztés, feldolgozás és kereskedelem	13
	Minősített bio területek	
	Biotermelés	
	Kereskedelem	
D	A magyarországi bio termékek piaca	18
	A piac mérete és trendjei	
	Értékesítési csatornák és szereplők	
	Magyar termékek és márkák	
	Külföldi termékek és márkák	
E	Kereskedelmi és befektetési lehetőségek	21
	SWOT analízis	
	Következtetések	
F	Hivatkozások	23

Tények és adatok

Térkép

1. ábra

Országstatisztika

90 030 km²
földterület

9,75 millió
lakos (World Bank 2020)

4,92 millió
munkavállaló (World Bank 2020)

3,2 %
mezőgazdasági munkavállalók aránya (KSH 2019)

3,6 %
munkanélküliségi ráta (KSH 2022)

15 980 USD
egy főre jutó GDP (World Bank 2020)

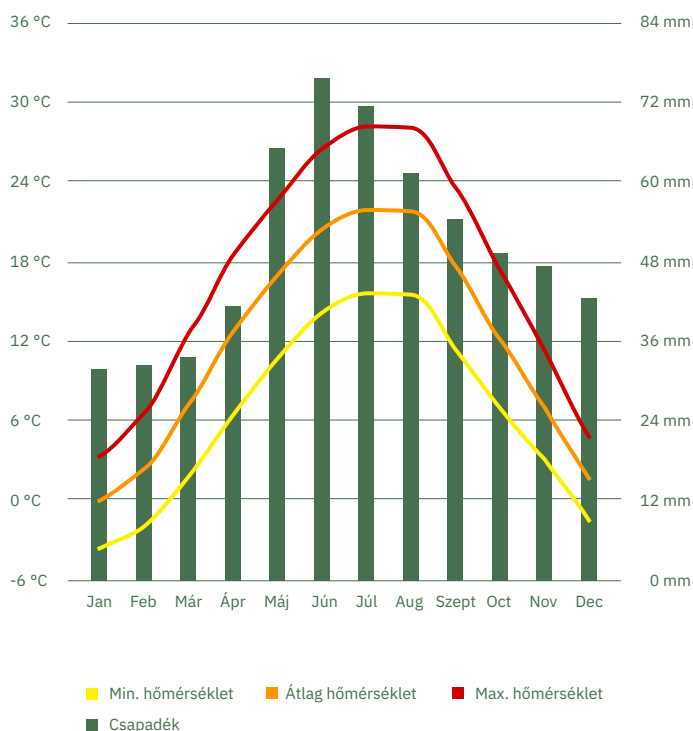
3,9 %
az agrárium, az erdészet és a halászat iparágainak GDP aránya (KSH 2021)

Magyar Forint FT
Valuta

Klíma és talaj

Magyarország mérsékelt kontinentális éghajlatú, viszonylag hideg telekkel (átlagosan minimum -5 fok) és meleg nyarakkal (átlagosan maximum 29 fok), télen körülbelül 30 mm, nyáron pedig 75 mm közötti csapadékmennyiséggel (2. ábra).

Hőmérséklet és csapadék átlagok (1991–2020 | °C, mm)

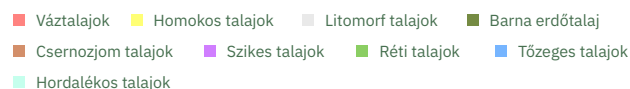
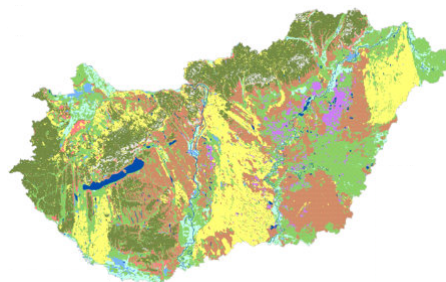

2. ábra

A csapadék eloszlása a gabonatermesztés és a gyümölcs- és zöldségtermesztés számára is kedvező, azonban Magyarország éves középhőmérséklete folyamatosan emelkedik (3. ábra). Az országban esetenként, nagy esőzések idején, áradások, talajvíz emelkedés, hóhullámok idején aszályos időszak, vagy hosszan tartó hideg és fagy is előfordulhat. Ezek az időjárási jelenségek erősen érintik a mezőgazdaságot, különösen a tavaszi szélsőséges időjárás viseli meg jelentősen az erre érzékeny gyümölcs- és bogyós termésű növények termesztését.

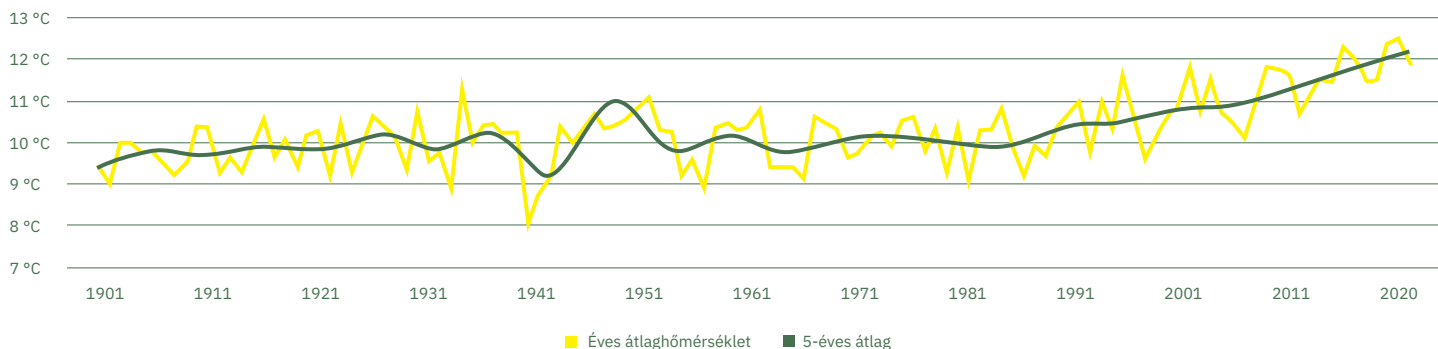
Magyarország három nagy talajtípussal rendelkezik (4. ábra): fekete (csernozjom vagy mezőségi) talajok, barna erdőtalajok, valamint öntés- és lejtőhordalék talajok. E talajok aránya: 22 % fekete, 34 % barna és 44 % öntés- vagy lejtős talaj.

Magyarország talajtípusai (2017)

4. ábra

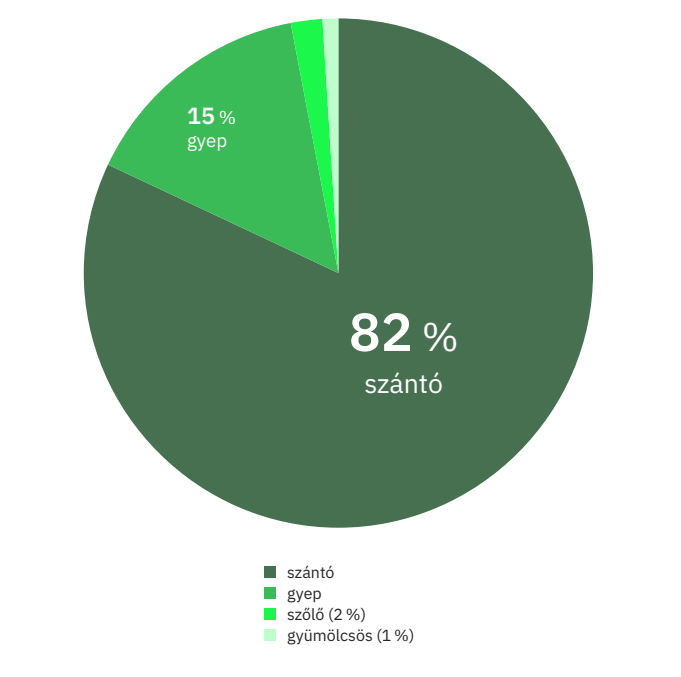
Évi átlaghőmérséklet Magyarországon (1901–2020 | °C)

3. ábra

Mezőgazdaság

Művelési ágak szerinti megoszlás (2020 |ha|%)

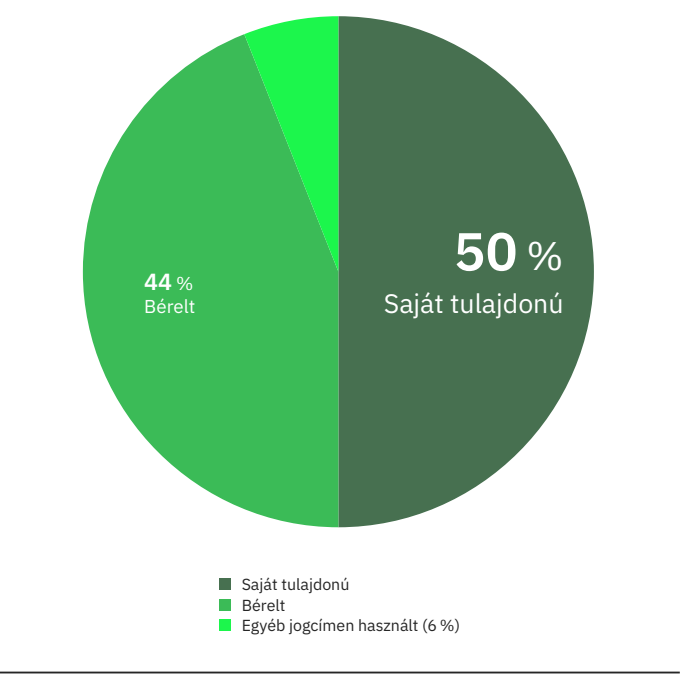
5. ábra

Gazdaságméret, országos átlag (2020 |ha|)

Mezőgazdasági terület	22
Szántóterület	18
Gyümölcsösterület	3
Szőlőterület	0,4
Gyepterület	0,3
Állategység (db)	8
Egy gazdaságra jutó standard termelési érték (millió Ft)	9,9

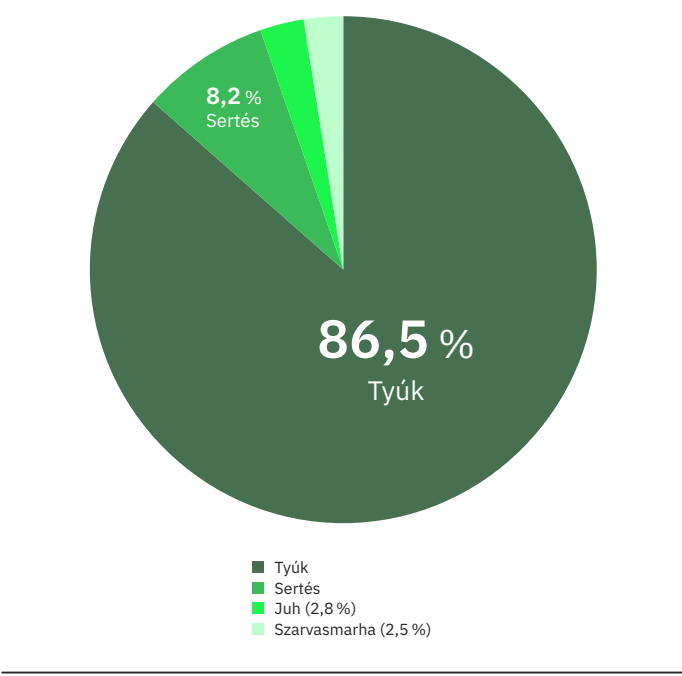
7. ábra

Saját és bérelt terület szerinti megoszlás (2020 |ha|%)

6. ábra

Az állatállomány nagysága (2020)

8. ábra

A fontosabb mezőgazdasági termékek aránya (2020 | %)

Gabonafélék	58
Ipari növények	24
Takarmánynövények	11
Zöldségfélék, eper	2
Gyökérnövények	1
Egyéb	4
Alma	31
Meggy	18
Dió	10
Szilva	9
Sárgabarack	8
Bodza	6
Egyéb	18

9. ábra

10. ábra: Magyarországi legelő

Főbb adatok

Magyarország makrogazdasági mutatói már a COVID-19 járvány és az ukrajnai háború előtt több éve stabilak (KSH 2021). Miközben az inflációt Magyarország általában ellenőrzés alatt tartotta, a közelmúlt geopolitikai eseményei következtében jelentős növekedés következett be az inflációban (2020-ban 3,3 %, 2021-ben 5,1 %), a mezőgazdasági termékek előállítási árában (kb. 40 % 2015 óta, 20 % 2020 óta), valamint igen jelentős a növekedés az élelmiszerárakban (kb. 40–60 % 2020 óta, KSH 2021).

A magyar lakosság száma mérsékelten csökken. A vásárlóerőt tekintve, az EU 27 országokhoz viszonyítva (vásárlóerő paritáson mért egy főre jutó GDP) Magyarország 70–81 %-on áll Litvániához, Lengyelországhoz, Romániához, Spanyolországhoz és Portugáliához hasonlóan (KSH 2021). A mezőgazdasági termelők nagy többsége a 2000-es évek elejére felhagyott az önellátó mezőgazdasági termeléssel, és csak töredékük foglalkozik növény- és

gyümölcsstermesztéssel, valamint haszonállattartással. Ugyanakkor a városi és vidéki fiatalabb generációk egyre inkább érdeklődnek az (ökológiai) gazdálkodás iránt, mely mozgalomban jelentős növekedési potenciál rejlik. A vadon termő gombák és bogyós termésű gyümölcsök gyűjtése elterjedt, míg a horgászat és a vadászat is egyre népszerűbb. A „szedd magad” gyümölcszedés szintén elterjedt és a gazdák aktívan hirdetik a lakosság számára a szezonális gyümölcszedési lehetőségeket. Még mindig gyakori a családok körében a szezonális termékek otthoni feldolgozása (lefagyasztás vagy befőzés). Míg a minősített biotermékek elérhetősége és kereslete jelenleg alacsonyabb a vidéki területeken, a városokban a kereslet növekvő tendenciát mutat. Ez a növekvő kereslet összefüggésbe hozható a COVID-19 járvány terjedésével, mivel a minősített ökológiai rendszerekben termelt élelmiszerek hozzáadott értéket képviselhetnek és egészségügyi előnyökkel is járhatnak.

A bioszektor Magyarországon

Az 1980-as évektől számos kezdeményezés történt Magyarországon a bioágazat fejlesztésére. A kialakult szervezeti háttérrel ma befolyásos civil testületek alkotják, amelyek vezető szerepet vállalnak az érdekképviselésben. A jogi keret alkalmazza az uniós szabályozásokat, emellett vidékfejlesztési stratégiák és finanszírozási mechanizmusok is működnek. Végül pedig számos tudományos intézmény és oktatási központ folytat kutatást és kínál képzést az ökológiai mezőgazdaság témakörében.

Rövid történet

Az ökológiai mezőgazdaság fejlődése Magyarországon 1983-ig nyúlik vissza, amikor a Biokultúra Klub megalakult, az első olyan szervezet, amely aktívan népszerűsítette az ökológiai gondolkodást. 1987-re a Klubot felváltotta a Biokultúra Egyesület, mely jelenleg **Magyar Biokultúra Szövetség** néven ismert. Az IFOAM Organics International tagjaként a szervezet aktívan részt vett az ökológiai gazdálkodás jogszabályi és politikai alapjainak és intézményi kereteinek kialakításában, és továbbra is képviseli mind a mozgalmat, mind pedig tagjait az ökológiai gazdálkodás hazai és nemzetközi fórumain.

Az Egyesület közreműködésével az első ökológiai tanúsító és ellenőrző szervezet 1996-ban alakult meg, mely a Biokontroll Hungária Nonprofit Kht nevet viseli. Az Egyesület és a Biokontroll szorosan együttműködik egymással. 2000-ben új ellenőrző és tanúsító szervezet alakult, a Hungária Öko Garancia Kft, mai nevén Bio Garancia Magyarország Kft, amely a nemzetközi Easy Cert

Services GmbH tagja. Ezek a szervezetek egyidejűleg, az EU szabványokat alkalmazva működnek, és felelősek az ökológiai gazdálkodás, feldolgozás és kereskedelem ellenőrzéséért és minősítéséért.

Végül 2011-ben jött létre a Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége, melyet a Kárpát-medence öt országának 11 biogazdálkodó szervezete alkot. A Szövetség céljai között szerepel a regionális együttműködések, a termeléssel, feldolgozással és kereskedelemmel kapcsolatos partnerségek támogatása, képzések, figyelemfelkeltő rendezvények szervezése a nagyközönség számára, valamint a biotermékek marketingjének erősítése.

Nemzeti jogi keret

A nemzeti jogi keret az Európai Parlament és a Tanács (EU) új **2018 / 848** / EK rendeletén alapul, amely 2022. január 1-jétől hatályos és meghatározza az ökológiai termelés és az ökológiai termékek jelölésének feltételeit,

valamint hatályon kívül helyezi a **834 / 2007 / EK** tanácsi rendeletet. Ez a rendelet kötelezi a gazdálkodókat:

- a természetes rendszerek és ciklusok tiszteletben tartása, a talaj, a víz és a levegő állapotának, a növények és az állatok egészségének, továbbá az ezek közötti egyensúlynak a megőrzése és javítása;
- a külső források felhasználásának korlátozása (pl. tilos a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználása) az ökológiai rendszereken alapuló biológiai folyamatok megfelelő tervezése és irányítása a gazdálkodási rendszeren belüli természeti erőforrások felhasználásával;
- a termelés során a helyi erőforrások és a természetes folyamatok előnyben részesítése;
- az állatok magas szintű jólétének biztosítása a fajspecifikus igények figyelembevételével.

Az ökológiai gazdálkodásról szóló uniós rendelet mellett a nemzeti szintű **34 / 2013. (V. 14.) VM** rendelet a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló jogszabály részletes szabályokat tartalmaz az ökológiai termékek tanúsításra, auditálásra, ellenőrzésre, a tanúsító szervezetek feladataira, valamint a meg nem felelés esetén alkalmazandó eljárásokra.

Végezetül, az ökológiai termékek feldolgozásra, címkézésre, kereskedelemre és ellenőrzésére vonatkozó összes többi EU-s szabály is közvetlenül alkalmazandó a magyarországi ökológiai gazdálkodás tekintetében (Ökológiai export információ). (↗)

Nemzeti támogatási rendszer

Az ágazat fejlesztésére a magyar kormány **Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programot** (2000–2006) kezdeményezett, melynek célja, hogy 300.000 hektáron valósuljon meg biogazdálkodás. A mezőgazdasági termelés és kereskedelem azonban a 2000-es évek elején számos kihívással szembesült, és ez befolyásolta a Program sikerét, amely végül 2004-ben, Magyarország EU-csatlakozásával lezárult. A magyar termelőkre komoly gazdasági és szabályozási nyomás nehezedett, aminek következtében csökkent a gazdálkodók, az ökológiai gazdálkodásra fordított termőföldek száma és fokozódott az agrárium (növénytermesztés és az állattenyésztés) intenzívebbé tétele.

Az **Új Magyar Vidékfejlesztési Program (ÚMVP)** 2007-2013-ban visszaállította a 300.000 hektár

biogazdálkodásra szánt eredeti tervet, és elérhetővé váltak az **agrár-környezetvédelmi támogatások (AKG)**, amelyek fontos bevételi forrást jelentettek a gazdálkodóknak. Ezt a kezdeményezést a **2012-2020-as Nemzeti Vidékstratégia**, a **2014-2020-as Nemzeti Cselekvési Terv**, valamint más stratégiák, így a vidékfejlesztési programok és a **Széchenyi 2020** támogatási rendszer követte.

Info

Magyar Biokultúra Szövetség

- 1132 Budapest, Visegrádi utca 53. 3/1.
- +36 1 214 7005
- biokultura@biokultura.org

www.biokultura.org/

Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége

- 2081 Piliscsaba, Wesselényi Miklós utca 10.
- +36 2 637 3743
- szovetseg@karpatbio.hu

www.karpatbio.hu

EU rendelet

REGULATION (EU) 2018 / 848

VM rendelet

34 / 2013. (V. 14.) VM rendelet

Pályázatok

www.palyazat.gov.hu

Nemzeti Cselekvési Terv 2022–2027

cdn.kormany.hu

Finanszírozás

A tagállamokban elérhető uniós támogatási mechanizmusok mellett a magyar kormány új támogatási rendszert kezdeményezett. A VP-4-es az **Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása** (↵) című pályázat a tervek szerint a 2022–2025-ös időszakban az ökológiai gazdálkodás fejlesztésének támogatását célzó fő nemzeti finanszírozási forrást jelenti.

A fenti támogatás kiegészítését, kiterjesztését célzó **Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2022–2027)** is megjelent. A cselekvési terv célja, hogy:

- támogassa a hazai ökológiai gazdálkodás fejlesztését célzó nemzeti KAP finanszírozási mechanizmusok összehangolását;
- támogassa a bioélelmiszer-termelést a hazai biotermékek hazai piacának (kereslet és kínálat) növelésével;
- kielégítse az ökológiai gazdálkodás speciális gépesítési igényeit, csökkentve ezzel a munkaerőhiánnyal járó termelési kihívásokat;
- biztosítsa az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos oktatási, képzési feltételek fejlesztését és megerősítését;
- kialakítsa és bővítse az ökológiai gazdálkodás szaktanácsadói és szakértői hálózatát erősítse az ökológiai gazdálkodást előmozdító hazai kutatási, fejlesztési és innovációs (KFI) projekteket;

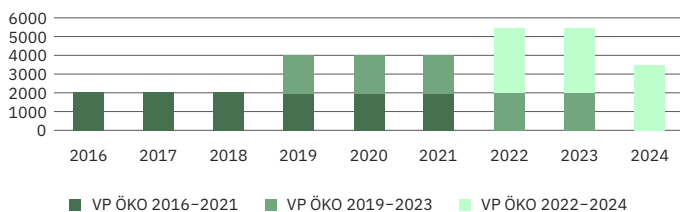
- az ellenőrzési és tanúsítási rendszer bővítse korszerű technológiával;
- kibővítse az ellenőrzési és tanúsítási rendszereket, erősítse a fogyasztói bizalmat és;
- csökkentse a gazdálkodókra nehezedő adminisztratív terheket.

Ökológiai gazdálkodási támogatások (2016–2024)

Támogatások	Finanszírozási időszak	Gazdák
VP ÖKO 2015	2016–2021	2054
VP ÖKO 2018	2019–2023	1955
VP ÖKO 2021	2022–2024	3454

11. ábra

Ökológiai támogatásban részesült gazdálkodók (2016–2024)

12. ábra

A VP-ÖKO intézkedés keretében támogatott földterületek (2022–2024)

Földhasználati	Támogatott (fő)	Összesen (Ha)	Átállás alatti (Ha)	Átállt (Ha)	Átállt terület aránya (%)
Ökológiai gyepek	1074	64 231	20163	44068	68,6
Ökológiai szántó	1638	76218	32681	43537	57,1
Ökológiai ültetvény	1501	16060	10154	5906	36,8
Ebből					
Almatermésűek	598	4458	2429	2029	45,5
Egyéb gyümölcs	1058	10533	7278	3254	30,9
Szőlő	161	1068	446	622	58,1

13. ábra

A biogazdálkodási támogatások három mezőgazdasági támogatási időszakra (VP-1,2 és 3) vonatkozó megoszlási adatai (11. ábra) is jelzik a gazdálkodók növekvő érdeklődését és részvételét a nemzeti támogatási rendszerek iránt (Biokontroll statisztika). A támogatott földterületek és kulcsfontosságú áruk aránya azonban azt jelzi, hogy az átváltási arányok jövőbeni növelésére is szükség van (12. és 13. ábra).

Jelen jelentés közzétételének időpontjában Magyarországon nem volt azonosítható, illetve a gazdálkodók számára nem elérhető jelentősebb nemzeti vagy nemzetközi nem-kormányzati támogatási program.

Ellenőrző szervek

Az ökológiai mezőgazdaság legfőbb hazai irányító szerve az **Agrárminisztérium**. Az Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkárság a minisztérium azon szervezeti egysége, amely a **Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)** működésének koordinálásáért felelős. A NÉBIH az ökológiai gazdálkodást ellenőrző magánszervezetek jóváhagyásáért és felügyeletéért felelős szakhatóság, végrehajtási szerv.

Az ökológiai termelésre, feldolgozásra és kereskedelemre vonatkozó szabályok betartásának éves ellenőrzését magántulajdonban lévő ellenőrző szervek végzik. Ezek az ellenőrző szervek felhatalmazást kaptak az ökológiai termeléssel kapcsolatos tevékenységek ellenőrzésére és tanúsítására, az alábbiak szerint:

- ökológiai növénytermesztés,
- ökológiai bortermelés,
- ökológiai vadon termő növények gyűjtése,
- ökológiai állattartás,
- ökológiai méhészet,
- ökológiai akvakultúra,
- ökológiai gombatermesztés,
- algák ökológiai begyűjtése és termesztése,
- feldolgozott ökológiai élelmiszer előállítása,
- feldolgozott ökológiai takarmányok előállítása,
- ökológiai termékek raktározása,
- ökológiai termékek kereskedelme,
- ökológiai termékek importja és exportja.

Ezen túlmenően az alábbi ellenőrzési és tanúsítási jogokat biztosították a magánellenőrző szerveknek: a **Biokontroll Hungária Kft.** engedélyezheti a tömegétkeztetést, a vadtartást, a nyúltartást, a

fürjtartást, a kedvtelésből tartott állatok eledeleinek előállítását, míg a **Bio Garancia Kft.** engedélyezheti a strucc-, emu- és fürjtartást. Az ökológiai mezőgazdasági termelés hivatalosan jóváhagyott pecsétjét képviselő csomagolt áruknál megtalálhatók a szervezet logói és azonosítószámai.

Hatóságok

Agrárminisztérium

- 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.
- +36 1 795 2000
- info@am.gov.hu

www.kormany.hu/agrarminiszterium

NÉBIH – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

- 1024 Budapest, Keleti Károly utca. 24.
- +36 1 336 9000
- ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu

www.portal.nebih.gov.hu

Bio ellenőrző és tanúsító szervezetek

Biokontroll Hungária Kft.

- ID: HU-ÖKO-01
- 1112 Budapest, Oroszvég lejtő 16.
- +36 1 336 1166
- info@biokontroll.hu

www.biokontroll.hu

Bio Garancia Kft.

- ID: HU-ÖKO-02
- 1036 Budapest, Dereglye utca 5/2. 1/5.
- +36 1 336 0533
- info@bio-garancia.hu

www.bio-garancia.hu

Kutatás és képzés

Magyarországon az ökológiai mezőgazdaságot számos egyetem, kutatóintézet és képzési központ kutatja és oktatja.

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen (MATE) posztgraduális vagy szakirányú továbbképzések formájában történik a biogazdálkodás oktatás. A választható képzések a következők:

- Organic farmer (specialized engineer course / training course), and
- Organic landscape maintenance (specialized engineer course /training course).

Egyéb szakmai továbbképzéseket a **Biokontroll Hungária Nonprofit Kht.** valamint az **ÖMKI**, a Magyar Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet rendszeresen szervez.

A 2011-ben alakult ÖMKI célzott tudományos kutatási projektekkel és stratégiai piacfejlesztéssel dolgozik a hazai biogazdálkodás népszerűsítésén. Az ÖMKI célja:

- az ökológiai gazdálkodók számának és öko területek nagyságának növelése;
- az ökológiai gazdálkodás fejlesztése hazai és nemzetközi kutatásokkal;
- az ökológiai gazdálkodás hitelességének fokozása független tudományos eredményekkel;
- az ökológiai gazdálkodás versenyképességének növelése;
- minőségi szolgáltatások nyújtása a fenntartható agráriumért;
- ismeretterjesztés, tényekre alapozott, hiteles tájékoztatás;
- együttműködés és párbeszéd erősítése az ökológiai gazdálkodásban érintett köz- és magánszféra szereplői között.

Az ÖMKI szorosan együttműködik az **IFOAM Organics Europe**-val, a **FiBL**-l és a **Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal (MNVH)**.

Számos további intézmény és szervezet kínál szakmai továbbképzést azok számára, akik ökológiai gazdálkodásban szeretnének részt venni. A kurzusok általában 6–9 hónapig tartanak, személyes vagy online oktatási módszereken alapulnak kötelező gyakorlati elemekkel, és a beiratkozás előtt formális, kapcsolódó oktatást igényelnek (például agronómiai vagy mezőgazdasági végzettség, beleértve a középfokú

mezőgazdasági technikai végzettséget is). A kurzusok négy fő témára épülnek, nevezetesen:

- trendek az ökológiai gazdálkodás, tanúsítás, ellenőrzés, marketing, környezetvédelem, tájvédelem és a szerves hulladékkezelés terén,
- bionövénytermesztés,
- bio állattenyésztés,
- biokertészet.

Ökológiai gazdálkodási kurzusok több oktatási központban is elérhetőek, ilyenek például a **Neumann János Tudományegyetem**, a **Pannon Kincstár Zrt.**, az **OKTÁV Kft.** vagy a **Magyar Vidékért** oktatási központok (google keresés és random válogatás alapján).

Info

MATE – Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

- 2100 Gödöllő, Páter Károly utca 1.
- +36 2 852 2000.
- foigazgato.godollo@uni-mate.hu

www.uni-mate.hu/home

ÖMKI – Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet

- 1033 Budapest, Miklós tér 1. (Selyemgombolyító)
- +36 1 244 8358
- info@biokutatas.hu

www.biokutatas.hu

John Von Neumann University Faculty of Horticulture and Rural Development

- 6000 Kecskemét, Mészöly Gyula tér 1–3.
- +36 7 651 7620
- kvk@kvk.uni-neumann.hu

www.uni-neumann.hu/biogazdalkodo#

Info

Pannon Kincstár Ltd

- 1056 Budapest, Váci utca 47.
- +36 1 577 8311
- ugyfelszolgalat@pannonkincstar.hu

www.pannonkincstar.hu/biogazdalkodo-kepzes

OKTÁV Ltd

- 2509 Esztergom-kertváros, Wesselényi u. 35–39.
- +36 3 343 5755
- oktav@oktav.hu

www.oktav.hu/biogazdalkodo-kepzes

Magyar Vidékért

- 4400 Nyíregyháza, Kemecsei út 14.
- +36 2 0234 0170
- palyazat@videkert.hu

www.videkert.hu/portfolio-items/biogazdalkodo-kepzes/

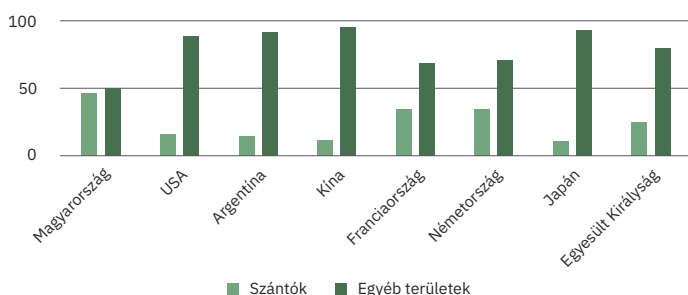
A bio növénytermesztés és állattenyésztés, feldolgozás és kereskedelem

Míg a magyar bioágazat viszonylag új, minden területen nagy növekedési potenciállal rendelkezik, de különösen a növénytermesztés és az állattenyésztés, valamint a feldolgozóipar és az ökológiai termékek kereskedelmét tekintve. A biotermékek iránti fogyasztói érdeklődés is növekszik, miközben a már forgalomban lévő termékek ismertebbé válnak, ami különösen a városi lakosság esetében szembetűnő.

Minősített bio területek

Míg az ökológiai termőföldek eloszlása az EU-ban Spanyolországban (16 %), Franciaországban (15 %), Olaszországban (14 %) és Németországban (11 %) a legmagasabb (Trávníček et al. 2021), Magyarországnak óriási lehetősége van az ökológiai mezőgazdasági termelés arányának és léptékének emelkedésére (14. ábra) is. Mivel a termőföld és az egyéb földhasználat arányai 49 %-os és 51 %-os arányban határozhatók meg, az ökológiai mezőgazdaság részaránya továbbra is viszonylag alacsony (2020-ban 6 %). Ezért az ágazatban kiemelt prioritás a minősített területek méretének növelése.

Szántóföldhasználat és egyéb földhasználat összehasonlítása (2020 | %)

14. ábra

Biatermelés

A biotermékek termőterülete Magyarországon folyamatosan nő, és a 2016 és 2020 között csaknem megkétszereződött (15. ábra). Magyarország 2019-ben közel 94 ezer hektárral növelte az ökológiai művelési területek arányát, és ezzel a negyedik helyet szerezte meg Franciaország, Ukrajna és Spanyolország után a 10 legnagyobb ökológiai termőföld növekedéssel rendelkező európai országok listáján (Willer et al. 2021). Az átállási arányokat tekintve a statisztikák - 2018 kivételével - a teljesen átállt területek viszonylag stabil arányát (50–60 %) és a még átalakítás alatt álló területek magas arányát (40–50 %) mutatják.

Az EU ökológiai mezőgazdaság földhasználati megoszlása azt mutatja, hogy a szántóterület 45 %-a növénytermesztésre, 44 %-a állandó gyepterületre, 11 %-a állandó növénykultúra, és egy része (0,005 %) egyéb célra használatos (Willer et al. 2021). Ezek az arányok eltérnek a magyarországi földhasználat megoszlásától (16. ábra), ahol 2020-ban a legtöbb bioterület gyepterület (51 %), szántó (29 %) és gabonatermesztés célú (11 %) volt. Az adatok azt is jelzik, hogy a száraz hüvelyesek, a fehérjenövények és a gyökérnövények kivételével az összes többi földhasználat jelentősen nőtt a 2016–2020 közötti időszakban (17. ábra).

Ökológiai termőterület átállási arányok szerint Magyarországon (2016–2020 | ha)

	2016	2017	2018	2019	2020
Hektár ¹	186,322	199,683	209,382	303,190	301,430
Ökológiai mezőgazdaságra használt teljes terület ¹	3.48 %	3.73 %	3.92 %	5.71 %	6.03 %
Teljes átállás	49 %	52 %	81 %	61 %	60 %
Átállás alatt	51 %	48 %	19 %	39 %	40 %

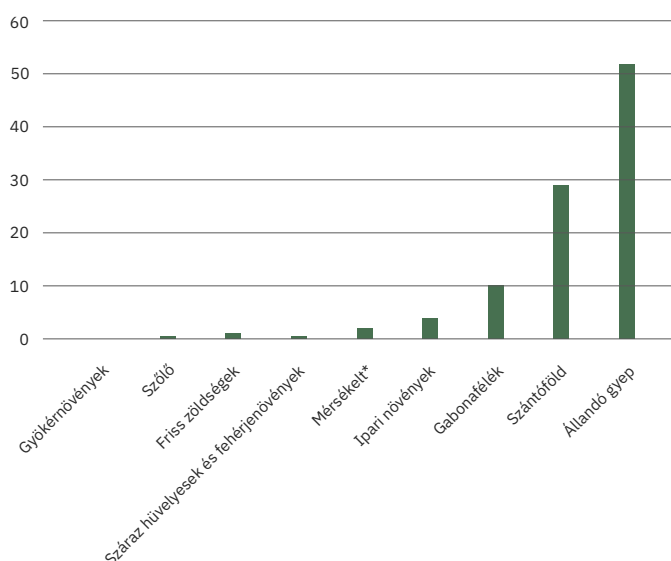
15. ábra

Az ökológiai mezőgazdasági földhasználat megoszlása Magyarországon (2016–2020 | ha)

	2016	2017	2018	2019	2020	
Állandó gyepek	104,869	109,199	116,389	184,783	180,961	51 %
Szántóföld	73,192	80,520	82,098	103,888	105,562	29 %
Gabonafélék (gabona és vetőmag)	33,083	32,320	33,246	40,698	38,299	10 %
Ipari növények	8,406	10,585	11,254	13,718	14,707	4 %
Mérsékelt éghajlati övezetekből származó gyümölcsök	3,839	4,396	5,048	6,883	7,307	2 %
Száraz hüvelyesek és fehérjenövények	3,047	2,395	2,719	3,244	2,953	0,8 %
Friss zöldségek (beleértve a dinnyét is)	2,765	3,446	3,978	4,743	4,338	1,2 %
Szőlő	1,637	1,716	1,759	1,883	2,057	0,5 %
Gyökérnövények	152	203	197	412	104	4 %

16. ábra

Az ökológiai földhasználat megoszlása Magyarországon (2020 | %)

17. ábra

Európában a 2010–2019-es időszakban jelentősen nőtt az ökológiai állattenyésztés; a szarvasmarhaféléknél 80,9 %-os, a juhoknál 55,3 %-os, a sertéseknél 109,6 %-os, a baromfinál pedig 110 %-os növekedést figyeltek meg (Willer et al. 2021). Magyarország esetében (18. ábra) 2016-ban és 2020-ban a baromfi-állomány 23 %-kal, a juh 4,5 %-kal, a szarvasmarhafélék (a tejelő tehenek kivételével) 23 %-kal nőttek. A sertések, a tejelő tehenek, a halászati termékek és a kecske tartás esetében azonban jelentős csökkenés figyelhető meg (sertéseknél -27 %, tejelő teheneknél -77 %, halászati termékeknél -35 %, kecske tartás -45%). Az állományok közötti arányokat tekintve 2020-ban a baromfitenyésztés volt a legjelentősebb, ezt követte a juh és a sertés tartás. A tejelő tehenek és egyéb szarvasmarhafélék állományai, a halászati termékek és a kecskeállomány az összes állat-állomány töredékét tették ki.

1 Teljesen átalakított és átállás alatt álló biogazdálkodás összesen

Az feldolgozók és kereskedők aránya Európában és az EU-ban is igen jelentős növekedést mutatott. 10 év alatt az ökológiai gazdálkodásban érintett európai termelők 57,6 %-os, a feldolgozók 113,3 %-os növekedést értek el, míg az importőrök száma 120,6 %-kal nőtt (Willer et al. 2021). 2019-ben a biotermelők leginkább Törökországban (17 %), Olaszországban (17 %), Franciaországban (11 %), Spanyolországban (10 %) és Németországban (8 %) gazdálkodtak, míg a feldolgozók

Olaszországban (27 %), Franciaországban (24 %) és Németországban (20 %) voltak a legjelentősebbek (Willer et al. 2021). Magyarországon (19. ábra) 2016 és 2020 között a regisztrált termelők 50 %-kal, a feldolgozók 18 %-kal, és az importőrök 41 %-kal növekedtek. A tanulmány során gyűjtött kvalitatív adatok arra is felhívták a figyelmet, hogy 2022-ben 12 importőr és 5 exportőr kereskedett ökológiai tanúsítvánnyal rendelkező termékekkel EU-n kívüli országokkal.

Bio állattenyésztés Magyarországon (2016–2020 | ha | egyed)²

	2016	2017	2018	2019	2020	
Baromfi állomány (beleértve a brojlercsirkéket és a tojótyúkokat is)	77,520	106,292	83,538	131,367	95,349	84 %
Juh állomány	8,138	6,260	5,538	11,801	8,506	7 %
Sertés állomány (tenyésztés és hizlalás)	4,776	5,383	4,459	5,486	3,499	3 %
Tejelő tehén állomány	3,339	3,272	1,169	1,200	767	1 %
Egyéb szarvasmarhafélék állományai	2,707	3,033	4,313	3,459	3,337	3 %
Halászati termékek	2,672	3,238	3,240	2,970	1,730	1,5 %
Kecske állomány	1,105	552	572	807	611	0,5 %

18. ábra

Ökológiai termelésben, a feldolgozóiparban és kereskedelemben szereplő vállalkozások a regisztrációs folyamat állapota szerint (2016–2020)³

	2016	2017	2018	2019	2020
Termelők	3,414	3,642	3,929	5,136	5,128
Feldolgozók	442	492	515	523	521
Importőrök	34	36	42	44	48
Exportőrök	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

19. ábra

Kereskedelem

Magyarország 2020-ban 1,9 milliárd eurós többletet realizált áruk külkereskedelmében és 5,7 milliárd eurót szolgáltatási többletben. A 2016-os és 2021-es időtávban az adatok a nemzetközi áruforgalom többletértékének 80 %-os, a szolgáltatások többletértékének 23 %-os csökkenését jelzik (KSH 2021). Magyarország (20. ábra) a külkereskedelmi forgalom EU-tagállamokkal folytatott tranzakciókon alapuló értékét tekintve 2021-ben a kivitelben 9,3 %-kal, az áruimportban pedig 12 %-os növekedést mutatott

2019-hez képest. Ezekhez a trendekhez nem illeszkedik a szolgáltatások export- és importértéke, amelyek 2019-ben és 2021-ben egyaránt csökkentek (18, illetve 14 százalékkal).

2020-ban a magyar mezőgazdasági termékek külkereskedelmének aránya (21. ábra) azt mutatja, hogy

- 2 Nyulakra, méhkasokra, valamint a Magyarországon feldolgozott állati és növényi eredetű termékek arányára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok. Tojótyúkok és brojlercsirkék, valamint a tej- és tojás termelésről izolált adatok nem elérhetőek.
- 3 Év végi adatok.

az export összértéke közel harmadával haladta meg az import értéket. Az importárak megoszlása arra utal, hogy a legtöbbet a gyümölcsből és zöldségből (17 %), hús és húskészítményből (14 %), gabonafélékből és gabonatermékekből (11 %) importálnak, míg legkevesbé élő állatokat (4 %), cukrot, egyéb édesipari termékeket, mézet, (3 %), valamint halat, rákféléket és puhatestűeket (2 %) importálnak.

Az export tekintetében (21. ábra) az eloszlások azt mutatják, hogy a gabonafélék és gabonatermékek (24 %), a hús és húskészítmények (15 %), valamint az állati takarmányok (gabona nélkül, 12,5 %) exportálják a legtöbbet, míg a kávé, teát, kakaót és fűszereket (4,5 %), valamint a cukrot, az egyéb édességeket, a mézet (4 %), valamint a halászati termékeket, rákféléket és puhatestűeket (0,2 %) exportálják a legkevesbé.

A magyar külkereskedelmi forgalom értéke az EU-tagállamokkal folytatott kereskedelemről (2019–2021)

	2019		2020		2021	
	Export	Import	Export	Import	Export	Import
Termékek (milliárd Forint)	109,1	104,8	105,0	99,4	119,3	117,4
Szolgáltatások	27,3 %	19,2 %	20 %	15,2 %	22,2 %	16,5 %

20. ábra

A magyar mezőgazdasági termékek külkereskedelme (2020)

	Import (million HUF)	Distribution	Export (million HUF)	Distribution
Élő állat	83,808	4 %	143,981	5 %
Hús, húskészítmények	271,345	14 %	425,452	15 %
Tej, tojás	179,023	9 %	182,296	7 %
Halak, rákfélék, puhatestűek	37,465	2 %	5,953	0,2 %
Gabonafélék, gabonatermékek	213,991	11 %	668,208	24 %
Gyümölcs, zöldség	335,177	17 %	338,765	12 %
Cukor, édességek, méz	66,460	3 %	102,796	4 %
Kávé, tea, kakaó, fűszerek	177,367	9 %	121,760	4,5 %
Állati takarmány (gabona nélkül)	180,340	9 %	340,731	12,5 %
Egyéb élelmiszerek	208,616	10,5 %	227,688	8 %
Italok	116,626	6 %	130,551	5 %
Dohány, dohánytermékek	109,663	5,5 %	77,596	2,8 %
Összesen	1,979,887	100	2,765,782	100

21. ábra

2020-ban a háztartások egy főre eső havi kiadásai reálértéken 2,3 %-kal csökkentek a Covid-19-hez kapcsolódó rendelkezések közvetlen hatására. Ezzel párhuzamosan az élelmiszerek és az alkoholmentes

italok ára 2,5 %-kal emelkedett, ami átlagosan 29 800 Ft/fő többlet kiadást jelent személyenként (KSH 2021). Az élelmiszerek drágulása ellenére azonban a kiskereskedők 2021-ben 2,2 %-os kiskereskedelmi

növekedést értek el (2020-hoz képest, KSH 2021), az élelmiszer-kereskedelem pedig összesen 3 559 754 millió forint forgalmat realizált (KSH 2022).

A bioszektor is jelentősen növekedett az elmúlt években. Az európai bio-kiskereskedelem 2019-ben 45 049 millió eurót tett ki, a 2010–2019 közötti időszakban pedig 129,9 %-os növekedést ért el. Az egy főre jutó fogyasztás Európában átlagosan 84 euró, az EU-ban pedig 55,8 euró volt (Willer et al. 2021). A kiskereskedelmi forgalom megoszlása tekintetében 2019-ben a legmagasabb eredményt Németország (31 %), Franciaország (29 %), Olaszország (9 %), valamint az USA (43 %), az EU-28 (39 %) és Kína érte el (8 %) a közöspiacon.

A kiskereskedelmi forgalom országos szinten ugyancsak Németországban a legmagasabb (11 970 millió euro), a piac pedig 9,7 %-os bővülést mutatott 2019-ben. Bár a magyarországi bio-kiskereskedelem értékéről nem állnak rendelkezésre hivatalos adatok, a FiBL által rendelkezésre bocsátott statisztikák szerint (22. ábra) a teljes forgalom eléri az évi 30 millió euro-t. A táblázat szerint ez az érték 2018–2020 között állandó volt, de elképzelhető, hogy ez az állandóság az adatok hiányára utal.

Míg 2019-ben az egy főre jutó bioélelmiszer-fogyasztás Dániában (344 euro), Svájcban (338 euro) és Luxemburgban (265 euro) a legmagasabb, addig Magyarországon ez az érték átlagosan csak 3,04 euro. A biotermékek exportértéke eléri az évi 20 millió eurót, az import értéke pedig 18 millió eurót jelez, 0,3 %-os kiskereskedelmi részesedéssel.

A biotermékek kereskedelmének főbb értékei (2018–2020)

	2018	2019	2020
Kiskereskedelmi forgalom € / millió	30,00	30,00	30,00
Egy főre jutó fogyasztás € / fő	3,04	3,04	3,04
Export € / millió	20,00	20,00	20,00
Import € / millió	18,00	18,00	18,00
Kiskereskedelmi részesedés %	0,3	0,3	0,3

22. ábra

A magyarországi bio termékek piaca

Amint azt az előző fejezetben jeleztük, Magyarország nem gyűjt speciális adatsorokat a biopiac mértékéről sem változó trendjeiről. Narratív adatok alapján azonban kijelenthető, hogy a piac speciális kiskereskedelmi csatornákon alapul, úgy mint a közvetlen értékesítés (biopiacok), valamint az online boltok és áruházláncok. Ezek az üzletek helyi és nemzetközi eredetű biotermékek kereskedelmével foglalkoznak. A friss árut túlnyomórészt a piaci és a szakosodott online boltokban értékesítik, míg az üzletek és szupermarketek többnyire feldolgozott termékeket árulnak.

A piac mérete és trendjei

Míg nemzeti ökológiai szabványok és megbízható címkézési rendszerek Magyarországon is elérhetőek, a biotermékek piaca még mindig viszonylag kicsi a konvencionális rendszerekből származó termékek elérhetőségéhez, kereskedelmük mértékéhez képest. Magyarországon általános tendencia, hogy a nagyobb biogazdaságok alapanyagként exportálják termékeiket. Becslések szerint ez az arány az összes növény, kertészeti és állati-eredetű termék mindösszesen 80–90 %-a. Ennek következtében a friss termékek piaca a kisebb biogazdaságok teljesítményén múlik. A fogyasztói tudatosság és a termékek elérhetősége mellett a vásárlóerő és a termékek származási helye is kulcsfontosságú kereskedelmi tényező.

Általánosságban elmondható, hogy a helyben termelt áruk friss vagy kézműves termékként jelennek

meg, és többnyire alternatív piacokon (direkt értékesítési csatornák és online boltokban) érhetőek el, míg – az ökológiai termelésből származó egzotikus gyümölcsök kivételével – az import áruk többnyire feldolgozott termékként és általában a nagyobb üzletek-, áruházláncok polcain találhatók meg. A vevők árérzékenysége a termékek minőségi tulajdonságaival is mutat némi összefüggést. A friss és kézműves termékek esetében az árak lényegesen magasabbak lehetnek a konvencionális rendszerekből származó élelmiszerekhez képest, de ezeket a termékeket mégis sikeresen értékesítik olyan fogyasztóknak, akik hajlandók és képesek is fizetni értük (pl. biopiac). A nagy üzletekben és szupermarketekben kapható feldolgozott áruk esetében azonban az árérzékenység fontosabb tényezőnek tűnik a fogyasztók számára, ezért a biotermékek közül sok (pl. tojás, tej, vaj) hasonló áron kerül értékesítésre, mint a konvencionális rendszerekből származó termékek.

Értékesítési csatornák és szereplők

A közvetlen értékesítés némi fejlődést mutatott az elmúlt években. Míg a biotermékek első szakosodott piacát a Magyar Biokultúra Szövetség hozta létre Budapesten, addig az utóbbi időben számos más fontos piac is megjelent a városon belül és környékén (pl. Budakeszi, Pesthidegkút, Újpest), a nagyobb városokban. (pl. Győr, Debrecen és Szeged) és az ország kisebb városaiban (pl. Tihany, Őrszentpéter, Sármellék). A legtöbb ilyen piacot heti rendszerességgel szervezik, míg néhány közülük csak havonta vagy szezonálisan látogatható. Ezeken a szakosodott piacokon kívül a hagyományos piacok standjain vagy a kis üzletekben is kaphatóak biogazdálkodásból származó élelmiszerek.

A bio kozmetikumok és egyéb egészségügyi kiegészítők speciális kiskereskedelme széles körben elérhető számos **üzletben és online kiskereskedelmi egységben** (biobolt). Hasonlóképpen, az „egészségüzletek” a bioélelmiszerek és táplálék-kiegészítők, valamint a különleges táplálkozási igényeknek megfelelő egyéb élelmiszerek széles választékát kínálják. Biotermesztésű borok és egyéb alkoholos italok is széles körben kaphatók az üzletekben vagy online áruházakban.

A **specializált közétkeztetés** valószínűleg a legkevésbé fejlett biotermék kereskedelmi csatorna Magyarországon. Néhány szálloda (pl. Nimród Bioszálloda és Bioétterem, Széпия Bio & Art Hotel) és étterem (pl. Bio de Vega Café & Étterem, Mennysország Szíve Food & Coffee Shop, Bio Café & Étterem) már elérhető. Ezen létesítmények egy része a prémium vagy gourmé kategóriába tartozik (pl. Stand Étterem, Costes Belváros, Pajta). Ezek az éttermek az ételek minősége és az íze érdekében dolgoznak bio alapanyagokkal, de ezt nem feltétlenül kommunikálják. Nagyobb vendéglátóipari egységek esetében nem sikerült azonosítani a bio-élelmiszerek hasznosulásának arányait, ezért a bio HoReCa (Hotel-Restaurant-Café) iparág jelentős növekedési potenciállal rendelkező ágazatnak mondható.

Miközben a kiskereskedelmi és vendéglátó-ipari egységek is folytatnak online kereskedelmet, fontos megemlíteni, hogy egyre több webáruház kínál biotermesztésű friss termékeket. Ezek az üzletek gyakran törekednek a közvetítők számának csökkentésére azáltal, hogy termékeiket a gazdálkodóktól szerzik be és közvetlenül a fogyasztóknak értékesítik (pl. Farm2Fork; NekedTerem). Ezért ezek az üzletek igyekeznek minél átláthatóbban, egy stabil magyar gazdálkodói körrel együtt dolgozni.

Info

Piacok

— Biokultúra ökopiac honlap

www.biokultura.org/hu/biokultura-okopiac

— Biokultúra öko termelői lista

www.biokultura.org/hu/okotermelo

Bioboltok

— Biobolt

www.biobolt.eu

— Biosziget

www.biosziget.hu

— Bio Barát

www.bio-barat.hu

— Bioegészség Biobolt

www.multi-vitamin.hu

Egyéb biotermékeket forgalmazó üzletek

— Herbaház

www.herbahaz.hu

— Herbaline Egészségbolt

www.herbaline.hu

Magyar termékek és márkák

— Kőrös-Maros Biofarm Kft.

www.biotej.hu

— Farm Tojás Kft.

www.farmtojas.hu

— Szomor Farm

www.szomordezso.eu

— Virágoskút Biogazdaság

www.viragoskut.hu

— Biopont Kft.

www.biopont.hu

Az online kereskedők egy része kizárólag minősített biotermékek értékesítésére szakosodott (pl. Zöld Tanya Biokert, Biobarlang), míg mások vegyesen kínálnak bio- és konvencionális termékeket (pl. Kifli.hu, Szatyorbolt). Mások a helyi kereskedelem fontosságát, a korlátozott csomagolást vagy a vegyszermentességet hangsúlyozzák (pl. Zöldségesem). A termékek többnyire igény szerint (azaz a mennyiség és a termékválaszték kiválasztásával) rendelhetők, míg egyes kiskereskedők heti rendszerességgel szezonális gyümölcsöt és zöldséget is kínálnak a fogyasztóknak („dobozok”). Mindkét kereskedési mód egyre népszerűbbnek tűnik.

Köztudott, hogy Magyarország minősített friss biotermékeinek nagy részét feldolgozásra exportálja, és ezen áruk nagy részét vissza is importálja az országba. A hazai feldolgozott termékek aránya jelenleg még a kiskereskedőknél is elenyésző. A fő exporttermékek a gabonafélék, olajos magvak és hüvelyesek, a fő importtermékek pedig az egzotikus növények (pl. kakaó, kókusz) és ezekből készült termékek. Ezeknek a tranzakcióknak a mértékéről és megoszlásáról azonban nem állnak rendelkezésre részletes adatok.

A legnagyobb és legbefolyásosabb áruházláncok az Aldi, az Auchan, a Lidl, a Spar, a Tesco és olyan drogériák, mint a DM és a Rossmann. Ezek az üzletek általában különböző származási országok és márkák termékeit kínálják, de néhány üzlet saját márkájú vagy csomagolt biotermékkel is rendelkezik (pl. Auchan, Spar, DM, Rossmann).

Magyar termékek és márkák

A magyar biotánúsítvánnyal rendelkező termékek széles választéka már elérhető, azonban a piacot nagyrészt a külföldi termékek és márkák uralják. Tej (pl. ZöldFarm), tojás (pl. Farm Tojás), hús és egyéb állati származékok (pl. kolbász, darált hús, disznózsír) kapható (pl. Szomor Húsüzem, Virágoskút Biogazdaság). Napraforgóolaj, bio zöldség- és gyümölcslevek, édesítőszeres, édes és sós rágsálnivalók, különféle lisztek, gabonafélék és gabonaszeletek, szárított gyümölcsök (pl. Biopont) is készülnek. A szörpök, lekvárok, tejtermékek általában kézműves termékként kaphatók, amelyek közül sok a nemzeti parkokban tevékenykedő gazdáktól származik.

Külföldi termékek és márkák

A külföldi termékek és márkák nagyon széles választéka elérhető minden kiskereskedelmi üzletben,

a kozmetikumoktól, alkoholos és egyéb italoktól, élelmiszerektől és egyéb kiegészítőktől kezdve. Ezek a fent vázolt kiskereskedelmi egységekben kaphatók.

Info

Online boltok

— Biobarlang

www.biobarlang.hu/

— Zöldségesem

www.zoldsegesem.hu/

— Farm 2 Fork

www.farm2fork.hu/

— Szatyorbolt

www.szatyorbolt.hu/

— Zöld Tanya Biokert

www.zoldtanya.hu/

— Nekedterem Magyarország Kft.

www.nekedterem.hu/

— Kifli

www.kifli.hu/

Biopiac kereső

— Naturportal

www.naturportal.hu/biopiack/

Élelmiszer láncok és üzletek

— Lidl Magyarország

www.lidl.hu/

— Tesco-Globál Áruházak Zrt.

www.bevasarlas.tesco.hu/groceries/hu-HU/

— dm Kft.

www.dm.hu/

— Rossmann Magyarország Kft.

www.shop.rossmann.hu/

Kereskedelmi és befektetési lehetőségek

A magyar bioágazat egyedülálló lehetőségeket kínál a jövőbeli fejlődésre. Az ökológiai gazdálkodás, az ökológiai termékek feldolgozása és kereskedelme egyaránt jelentős térnyerést érhetnek el. Kiemelten fontos biztosítani a növénytermesztés és állattenyésztés nagyobb arányú átállását és a hazai feldolgozóipar fejlesztését elősegítő beruházásokat annak érdekében, hogy a magyar biotermékek nagyobb részben jelenjenek meg a hazai és nemzetközi kereskedelemben.

SWOT analízis

Erősségek

- A magyar bioágazat számos erősséggel rendelkezik, amely bőséges lehetőséget kínálhat a hazai és nemzetközi kereskedelem, valamint a további befektetések számára. Az ország az EU tagja, és rendelkezik az ökológiai termékek és termékek stabil kereskedelmét szolgáló intézményrendszerrel és jogi kerettel. Az ökológiai termelés, feldolgozás és kereskedelem ellenőrzési és tanúsítási rendszere is jól fejlett, finanszírozási mechanizmusok is létrejöttek az ágazat növekedésének támogatására mind a termelés mennyiségének, mind mértékének kiterjedése érdekében. Amennyiben a fogyasztók és a kiskereskedők továbbra is egyre növekvő érdeklődést mutatnak a biotermékek iránt, úgy a termelés és a feldolgozóipar fejlesztésének komoly jövője lehet, melyet a fellendülő HoReCa iparág is támogathat. Befolyásos civil szervezetek, kutatóintézetek és képzési központok dolgoznak az ökológiai gazdálkodási gyakorlatok sokrétű előnyeinek bemutatásával és oktatásával, amelyek mind a szektor javára válhatnak.

Gyengeségek

- Magyarország nem tagja az eurózónának, ami az euró és a forint közötti ingadozó átváltási árfolyamok miatt némi kihívást jelenthet a kereskedelemben. A magyar bioszektor további gyengeségeit okozhatja az ökológiai termelés, feldolgozás és kereskedelem viszonylag alacsony piaci részesedése, a fogyasztók árérzékenysége, valamint az a tény, hogy nem állnak rendelkezésre hivatalos adatok a bioexport és -import értékeiről, valamint a forgalmazott alapanyagokról, termékekről. Az ágazat további fejlesztéséhez a gazdálkodóknak naprakész képzésekre, az ökológiai termelés és a termékek értékesítésével kapcsolatos kihívások tudatosítására, valamint tökebefektetésre van szükségük. Mivel a termelők általában a pályázatokból és egyéb támogatásokból tudják kompenzálni előállítási költségeiket, ez korlátozhatja fejlődési képességüket. Számos kis, új vagy jól bejáratott biogazdaság számára segítség lehet, ha – főleg az átállási időszakban – termékeik értékesítésében logisztikai, marketing- és beszállítási támogatásban részesülnek.

Lehetőségek

- Új kereskedelmi és befektetési lehetőségeket biztosít az általában kedvező klíma és a jó minőségű termőföldek elérhetősége. Így a magyar mezőgazdaság sokszínű termény-skálát, ökológiai szántóföldi növényeket, kertészeti terméket – elsősorban gyümölcsöt és zöldséget – és haszonállatokat tud biztosítani. A feldolgozóipar fejlesztése is fontos rést jelent, amelyet a magyar gazdálkodókkal együttműködve tovább lehetne fejleszteni, különösen a helyben termelt, jó minőségű árut vásárolni kívánó fogyasztók és más vállalkozások elérése érdekében. Mivel több, már kialakult kereskedelmi csatorna áll rendelkezésre, az új vagy feltörekvő cégek megtalálhatják igényeiknek és preferenciáiknak megfelelő szolgáltatásokat is. Lehetőségek adódhatnak még a termelés integrációjában, a biotermékek piaci részesedésének bővítésében a vendéglátó-ipari szolgáltatásokban, vagy a termékpaletta bővítésére nyitott kiskereskedők felé történő folyamatos termékáramlás megteremtésében.

Kockázatok

- A mezőgazdaság, az erdészet és a halászat GDP-aránya viszonylag alacsony és emellett az ökológiai gazdálkodásra való átállás mértéke és a tanúsított termékek aránya is növekedésre szorul. További veszélyek merülhetnek fel a gazdálkodás általános tendenciái miatt, mint például az előregedő gazdálkodó népesség és az elkötelezett és jól képzett mezőgazdasági dolgozók bevonásának nehézségei, valamint a magas energia- és egyéb inputköltségek által okozott újabb problémák miatt, amelyek csökkenthetik a jelentős előrelépés valószínűségét az ágazat fejlesztésében. Amíg a hazai ökológiai gazdálkodást nagymértékben az elérhető támogatások mozgatják, és az ökológiai állattenyésztés finanszírozási mechanizmusa nem megoldott, addig ezek a tényezők az ágazat stagnálását vagy akár csökkenését is eredményezhetik. Bár a tanúsított területek mértéke növekvő tendenciát mutat, a hazai termékek mennyisége és a helyi választék egyelőre nem tükrözi ezt a pozitív tendenciát.

Következtetések

A magyar mezőgazdasági termelés még átalakulóban van. Egyes gazdálkodók termelésük intenzívebbé tételére törekednek, míg mások a környezetvédelem és a fenntartható gazdálkodás elérését tűzték ki célul. Mivel a minősített ökológiai gazdálkodásra való átállás komoly kihívást jelenthet, ezért – a magyar gazdálkodókkal együttműködve – új kereskedelmi és befektetési lehetőségek adhatnak új lendületet az ökológiai gazdálkodóknak, valamint a feldolgozó- és kereskedelmi iparnak a termelés mennyiségének és területi arányának jelentős növeléséhez. A termőföldek elérhetősége, a hazai és nemzetközi kereskedelem stabilitása, a jogi és intézményi keretek megbízhatósága, valamint a biotermékek magas piaci potenciálja azt jelzi, hogy számos kereskedelmi lehetőség feltárására van még lehetőség.

Hivatkozások

Ábrák

1	Magyarország térképe	3
2	Hőmérséklet és csapadék átlagok, World Bank n.d.	4
3	Évi átlaghőmérséklet Magyarországon, World Bank n.d.	4
4	Magyarország talajtípusai, Pásztor et al. n.d.	4
5	Művelési ágak szerinti megoszlás, KSH 2020	5
6	Saját és bérelt terület szerinti megoszlás, KSH 2020	5
7	Gazdaságméret, országos átlag, KSH 2020	5
8	Az állatállomány nagysága, KSH 2020	5
9	A fontosabb mezőgazdasági termékek aránya, KSH 2020	6
10	Magyarországi legelő	6
11	Ökológiai gazdálkodási támogatások, NAK 2021	9
12	Ökológiai támogatásban részesült gazdálkodók, Pályázat 2021	9
13	A VP-ÖKO intézkedés keretében támogatott földterületek, NAK 2021	9
14	Szántóföldhasználat és egyéb földhasználat összehasonlítása, Country Reports n.d.	12
15	Ökológiai termőterület átállási arányok szerint Magyarországon, Eurostat n.d.	13
16	Az ökológiai mezőgazdasági földhasználat megoszlása Magyarországon, Eurostat n.d.	13
17	Az ökológiai földhasználat megoszlása Magyarországon, Eurostat n.d.	13
18	Bio állattenyésztés Magyarországon, Eurostat n.d.	14
19	Ökológiai termelésben, a feldolgozóiparban és kereskedelemben szereplő vállalkozások a regisztrációs folyamat állapota szerint, Eurostat n.d.	14
20	A magyar külkereskedelmi forgalom értéke az EU-tagállamokkal folytatott kereskedelemből, KSH 2021	15
21	A magyar mezőgazdasági termékek külkereskedelme, KSH 2021	15
22	A biotermékek kereskedelmének főbb értékei, FiBL n.d.	16

Hivatkozások

- Biokontroll (n.d.) <https://www.biokontroll.hu/kihirdetesre-kerult-a-nemzeti-cselekvesi-terv-az-okologiai-gazdalkodas-fejleszteseert-2022-2027/> of 20.06. 2022.
- CountryReports.com (n.d.) <https://www.countryreports.org/country/Hungary/geographygraphs.htm> of 22.06. 2022.
- Eurostat (n.d.) <https://ec.europa.eu/eurostat/> of 2.06.2022.
- FiBL (n.d.) <https://statistics.fibl.org/europe.html> of 23.06. 2022.
- KSH (n.d.) <https://www.ksh.hu/> of 31.05.2022 and 7.06.2022.
- KSH (2020) https://www.ksh.hu/agrarcenzusok_agrarium_2020 of 18.06.2022.
- KSH (2021) https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mosz/mosz_2021.pdf of 24.06.2022.
- KSH (2022) https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0012.html of 28.06.2022.
- NÉBIH (n.d. a) <https://portal.nebih.gov.hu/-/magyarorszag-talajtipusai> of 12.06.2022.
- NÉBIH (n.d. b) <https://portal.nebih.gov.hu/-/okologiai-gazdalkodas> of 20.06.2022.
- Pásztor, László [/Laborczi, Annamária/Bakcsi, Zsófia/Szabó, József/Illés, Gábor] (2017): "Compilation of a national soil-type map for Hungary by sequential classification methods", in: Geoderma 2017, p. 1-16.
- Szabó, Andrea (2018): A biogazdálkodás története és tendenciái. Analysis for members of parliament. Budapest: Képviselői Információs Szolgálat.
- Trávníček, Jan [/Willer, Helga/Schaack, Diana] (2021): Organic farming and market development in Europe and the European Union, Frick and Bonn: FiBL & IFOAM – Organics International.
- Willer, Helga [Trávníček, Jan/Meier, Claudia/Schlatter, Bernhard] (2021): The world of organic agriculture statistics and emerging trends 2021, Frick and Bonn: FiBL & IFOAM – Organics International.
- World Bank (n.d.) <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/hungary/climate-data-historical> of 7.06.2022.
- World Bank (2020) <https://data.worldbank.org/> of 31.05.2022.